

Єднаймося в Просвіті!

Лише ті держави
здатні стати
великими,
у яких великими
є малі люди...

Олександр ДОВЖЕНКО

25-26 (545-546)

18 червня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталя Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 8000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://ua.prosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ГРОМАДА – ТО ВЕЛИКИЙ ЧОЛОВІК

Один з героїв твору Марка Кропивницького, роздумуючи над устроєм українців, резюмував: «Дві голови – два розума, п'ять голів – громада, а громада – великий чоловік»... Цю думку про важливість і величність громади у суспільному житті спільноти не раз підтверджував Іван Франко. Адже вона передає сутність історичного буття українського народу. Не маючи своєї держави, він гуртувався в громади, так чи інакше захищаючи від пануючих зайд своє національне й етнічне буття, свої звичаї і традиції, культуру, свою духовну сутність. І напевно саме громадам ми і завдячуємо, що збереглися як народ і утверджуємося сьогодні як політична нація.

І цей історичний досвід виживання в часи небезпек маємо нині використати уже в своїй незалежній Державі, саме поставивши громаду (саме громаду!) як фундамент її будови. Зрозуміло, трансформували це поняття у відповідності до моменту й реформували до потреб сучасного суспільства, а ще – прискіпливо придивившись, як це зробили близькі й далекі сусіди, запозичивши те добре, що може прижитися на нашому ґрунті.

Фахівці визнають, що з усіх реформ, які належить здійснити в нашій країні, ключовою є реформування місцевого самоврядування і реальна децентралізація – передача на місця більшості функцій держави щодо організації життя того чи іншого населеного пункту і буття людини, її сім'ї, родини. А це означає – повсюдність місцевого самоврядування, фінансова спроможність й інфраструктурна достатність громад, відповідальність органів місцевого самоврядування перед громадою і державою. Власне йдеться про швидке й належне доправлення усіх соціальних і адміністративних послуг до конкретного мешканця. А це можна належно зробити лише через створення територіальних громад.

Необхідність цілковитого опікування територією і швидкого реагування розуміла навіть радянська влада, утворивши у повоєнні роки в області 36 районів. Щоправда, з іншою метою: у кожному з них стояв ґарнізон енкаведистів, який мав швидко реагувати на дії повстанців. А ще ж потребою цілковито контролювати місцеве населення, репресуючи його фінансистами, збирачами податків та ін.

Але це так, до слова. Нині ми нарешті самі облаштуємо своє життя, утворюючи територіальні громади, щоб усім нам жилося краще. Як це зробити, йдеться у нинішньому спецвипуску «Галицької Просвіти» на стор. 3-7.

Усім, кому не байдужа доля свого села, селища, міста, району, пропоную прочитати ці матеріали з олівцем, підкреслити, виписати думки й настанови, що стосуються вас безпосередньо, взяти до уваги як план особистих дій – до роботи! А особливо просвітянам, активістам громадських організацій, партій. Не чекайте, що хтось роботу, яка стосується вашого життя, буття сім'ї, родини, устрою села, регіону, зробить за вас. Дійте вже сьогодні, бо ж не дарма в народі кажуть: «Хто першим встав, то й... вдягнувся». У нашому випадку, перші новосформовані громади й одержать насамперед фінансування і вселяку іншу підтримку.

Хай щастить! Так хочеться, щоб на цей раз пощастило нам усім.

Богдан ВІВЧАР

ТАК ДУМАЮ

ГОЛОВНЕ – ВИДОБУТИ

Відбулася зустріч голови облдержадміністрації Олега Гончарука і польської делегації з обговорення «Перспективи співробітництва в нафтовидобувній галузі Івано-Франківської області».

ЛІТО-2015

ДІТЕЙ ГЕРОЇВ ОЗДОРОВЛЯТЬ В УГОРЩИНІ

Четверо дітей з восьми, чий батьки загинули у зоні АТО, поїдуть на оздоровлення в Угорщину.

Про це під час оперативної наради у міської голови розповіла начальниця управління освіти і науки МВК Наталя Микула, повідомляє кореспондент БліцІнфо.

За її словами, у Франківську сформовано банк даних про дітей, які потребують першочергового оздоровлення влітку – це 1551 дитина. Також під першочергове оздоровлення підпадають діти учасників АТО й діти переселенців.

НАРОД І АРМІЯ

РАДІОСТАНЦІЮ – ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ

На засіданні позачергової, 55-ої, сесії депутати міської ради проголосували за передачу матеріально-технічних засобів військовій частині Андрія Гнатіва.

Цього разу депутати відгукнулись на звернення свого мобілізованого колеги Андрія Гнатіва, який захищає Батьківщину у складі військової частини п/п В 2731.

Отож військовиків безкоштовно забезпечать радіостанцією «Vertex VX-231» та ґарнітурою, що загалом коштує 79 280 грн.

Нагадаємо, що в лавах Збройних сил України та підрозділів спецпризначення

АНОНС

ГУЦУЛЬЩИНА ПРИЙМЕ КІНОФЕСТИВАЛЬ

26-27 червня у Верховині відбудеться кіномистецький фестиваль «Тіні забутих предків», який присвячують 50-річчю виходу на екрани шедевр українського та світового кінофільму Сергія Параджанова, створеному за однойменною повістю Михайла Коцюбинського.

У часі проведення фестивалю в музеї Гуцульщини діятиме виставка «Сергій Параджанов. Дотик», проведуть урочисту зустріч з кінематографістами й кінокритиками України, творцями фільму та акторами кінострічки. Планується показ фільму, відвідування музею фільму «Тіні забутих предків», культурно-мистецька

Як зауважив очільник Прикарпаття, питання є актуальним зважаючи на ситуацію, яка склалася сьогодні на сході України.

Проректор Івано-Франківського інституту нафти і газу Олег Карпаш, заявив, що минулого тижня вони розконсервували одне з родовищ на території області й виявили, що тут великий потенціал для видобутку енергоносіїв.

Представники польсько-американської компанії «United Oilfield Services» розповіли про свої досягнення у сфері нафтогазовидобутку й заповнили у своєму бажанні вести діяльність на території нашої області. За їхніми словами, компанія володіє найбільш сучасним сервісним обладнанням на континенті і є лідером ринку відповідних сервісних послуг для нафтогазового комплексу у частині використання та від-

новлення законсервованих запасів. Зважаючи на потенціал нашої області, компанія зацікавлена у співпраці.

Сторони обговорили ризики, які можуть виникати у разі співробітництва, фінансові, юридичні та екологічні. Поляки заповнили у безпечності та екологічності своєї технології видобутку сланцевого газу.

Олег Гончарук заявив у свою чергу, що наша область дуже зацікавлена у видобутку власних енергоносіїв спочатку для самозабезпечення, а у перспективі і для всієї держави.

«Це дар Божий, що на території нашої області є такий потенціал, тепер потрібно просити, щоб Господь дав нам розуму правильно ним розпорядитися», – зауважив Гончарук.

Наш кор.

КОНТАКТИ

ПРАВДУ – СВІТОВІ І ДОСВІД СВІТУ

Відбулась прес-конференція міської голови Івано-Франківська Віктора Анушкевича щодо візиту до Латвії і Канади.

28-29 травня міський голова перебував у місті-партнері Єлгаві (Латвійська Республіка) з нагоди відзначення 750-річчя міста, де крім участі в урочистостях також мав виступ у Єлгавській міській думі, де були присутні делегації з Литви, Естонії, Польщі, Білорусі, Франції та Росії.

«Під час виступу я подякував громаді міста Єлгава за підтримку України у її боротьбі з агресором та піддав жорсткій критиці політику путінської Росії, що було схвально сприйнято присутніми. Головне, що я намагався донести до присутніх, це три правди – правда про Івано-Франківськ, правда про Донецький регіон і правда про присутність російських військ в Україні», – зазначив В. Анушкевичук.

А 31 травня цього року в рамках проекту ПРОМІС (Партнерство для розвитку міст), який фінансує уряд Канади, він у складі офіційної делегації України вилетів до Канади.

«Під час перебування в місті Едмонтоні провів більше двадцяти зустрічей, а також взяв участь у загальних зборах FCM (Федерація канадських муніципалітетів). На цьому форумі в присутності не тільки представників FCM, але й іноземних делегацій, я також мав виступ, під час якого дякував Канаді за підтримку України та надання можливості вивчати досвід роботи місцевого самоврядування в громадах, яке фактично є базовим виразником інтересів громадян», – наголосив міський голова.

Скажімо, містом Едмонтоном – сучасним в усіх відношеннях, що є адміністративним центром канадської провінції Альберта, населення якого становить 877 тис. осіб (а з передмістями – 1,328 млн. осіб) управляє мер і 12 депутатів».

Вході візиту переконався, що наше місто рухається в правильному напрямку, і дізнався багато нового й корисного, що було б варто втілити в життя в нашому місті.

За словами Віктора Анушкевича, 18 червня, представники проекту ПРОМІС з канадської сторони будуть перебувати з робочим візитом у нашому місті. Під час цього візиту будуть обговорюватись конкретні кроки щодо реалізації ініціатив та впровадження реформ за трьома взаємопов'язаними компонентами: запровадження моделі «відкритого уряду» і забезпечення прозорості й ефективності ухвалення рішень органами місцевого самоврядування;

підтримка розвитку і підвищення ефективності діяльності малих та середніх підприємств;

поліпшення співпраці місцевих, регіональних і центральних органів влади у сфері децентралізації та міжвідомчої співпраці.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс –
91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ
(без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку –
25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

ОГОЛОШЕННЯ

Видавничо-господарський центр
«Просвіта» приймає замовлення на
друкування малотиражних видань,
брошур, книжок, каталогів, довід-
ників, журналів. Для членів «Про-
світи» – знижка 10 відсотків.
Тел.: (03422) 2-38-67,
098-584-6286,
066-526-6645.

ДОПОКИ?!

МОВНІ ЯНИЧАРИ

У числі 23 Всеукраїнського культурологічного тижневика «Слово Просвіти» видруковано статтю Ірини Фаріон «Список мовних яничарів на чолі з Президентом і прем'єр-міністром». У ній ідеться про голосування у Верховній Раді законопроекту «Про державну службу», що передбачає іспит на знання державної мови. Подасмо уривки з цієї публікації.

Отож «вимогу держслужбовцям ЗНАТИ ДЕРЖАВНУ МОВУ з «блоку Петра Порошенка» підтримав лише 61 депутат зі 143. Не підтримав і син Президента. Логічні наслідки неукраїнського виховання, пише Ірина Фаріон.

Перелік яничарів Порошенка, що не голосували за базову українську незалежність – знання державної мови: Д. Андрієвський, О. Белькова, А. Гордєєв, І. Гринів (львівський технолог цієї горепартії), М. Єфімов, Т. Кутовий, Р. Мацола, О. Бакуменко, І. Вінник, І. Геращенко, Д. Голубов, О. Грановський, Б. Дубневич, М. Іонова, І. Кононенко, Ю. Луценко, Д. Макар'ян, О. Мушак, О. Недава, Н. Новак, П. Сабашук, О. Урбанський, Г. Чекіта, О. Продан, О. Савченко, Р. Сольвар, С. Тригубенко, К. Усов, Н. Южаніна.

Окремий перелік складають ті, що **утримались** посилити роль державної мови у державі Україна, себто різновид перевертнів: В. Брензович, В. Голуб, В. Денисенко, Г. Заболотний, І. Климпуш-Цинцадзе, Б. Козир, В. Кривохатко, С. Кудлаєнко, В. Курило, А. Лопушанський, О. Мусій, Б. Онуфрив, Р. Горват, В. Гудзенко, О. Дячур, О. Дмитренко, О. Жолобецький, Г. Загорій, Л. Козаченко, Ю. Мамчур, О. Матузок, І. Мельничук, **І. Насалик**, Д. Добродомов, О. Порошенко, **Ю. Соловей**, О. Третяков, В. Чумак, К. Яринич, І. Споріш, Г. Тіміш, С. Хлань, О. Шевченко, В. Яніцький.

Ось вони – новітні яничари малоросійсько-чужинецького розливу на чолі з президентом миру у час страшної національно-визвольної війни. І ви дивуетесь, що у нас повна контра у всіх царинах? Хто не вміє захистити мови своєї Держави, – вміє її знищувати. Це руйнатори – приховані й відкриті, озлоблені й тупі...

Чимало манкуртів виявилось і у фракції «Народного фронту», серед яких і наші земляки. Ірина Фаріон продовжує:

«Дорогі й рідні! Даруйте, що наведу нудний і довгий список яничарського поголів'я з «Народного фронту» Яценюка, яке не підтримало цього засадничого закону у утвердженні нації як суб'єкта світової історії. Отже, з 82 депутатів фракції НФ (точніше «Антинародного фронту») цей закон підтримало лише 18 і 5 були навіть проти.

Почнімо з українофобів, тих, хто відверто проти української мови в устах державного службовця. Це такі поголів'я (хай простить мені худоба, що на тлі цих залишків людського матеріалу є високою довершеністю): О. Дроздик, Л. Денісова, О. Романовський, М. Бурбак, Д. Сторожук.

Не голосували 28: Ю. Бабій, П. Ванат, М. Величкович (хрунь зі Львова, друг А. Парубія), О. Коддола, І. Котвіцький, Р. Лук'янчук, С. Пашинський, М. Поляков, В. Сюмар, В. Сидорчук, Ю. Береза, М. Бондар, С. Войцеховська, **А. Дирів**, І. Єфремова, А. Іванчук, М. Княжицький (зі Львова хрунь), О. Колганова, Г. Логвинський, О. Медуніца, П. Пинзенік, В. Романюк, В. Соляр, В. Сташук, С. Фаермак, Т. Чорновол, М. Хміль (зі Львова хрунь), **В. Шкварлюк**.

Утрималися 21: О. Бойко, І. Бриченко, Ю. Вознюк, О. Горбунов, П. Дзюблик, В. Кривенко, І. Лапін, О. Ледовських, М. Мартиненко, К. Матейченко, Д. Стеценко, С. Драюк, В. Єленський, В. Корчик, Т. Кремін'я, О. Ксенчук, А. Помазанов, А. Река, А. Тетерук, Д. Тимчук, М. Федорук.

Уявімо подібний перелік істор-депутатів партії прем'єр-міністра у польському сеймі чи московській думі, де депутати не підтримують знання держслужбовцями державної мови, а також «недопущення публічних проявів зневаги до української мови (розумій польської чи російської – І. Ф.), знущання чи глузу з неї, а також її дискредитації.

Огідний і бридкий ви яничар, товаришу (не пане) прем'єр-міністр...»

А ось щодо депутатів «Самопоміч», «не голосує 5 осіб із 30: Я. Маркевич, О. Данченко, Т. Острікова, Р. Сидорович, О. Скрипник...»

Отож маємо, що маємо: цілий парламент хрунів і холуїв «руського міра», за яких ми голосували.

Подав **Теодор ДРОВНИЧ**

НА ЧАСІ

В ОДВІТІ ЗА СПІЛЬНОТУ

ВІДРОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ «ПРОСВІТИ» ДЛЯ ПРАЦІ

В ІМ'Я НАЦІЇ І ДЕРЖАВИ АКТУАЛЬНЕ, ЯКІ В ЧАСИ ІІ ЗАСНУВАННЯ

Інтерв'ю голови Надвірнянського РО «Просвіти» Богдана БЕРЕЗИЦЬКОГО

Цього року відбулась знакова подія у просвітнянському житті Надвірнянщини: було проведено районну конференцію просвітан. Головним здобутком конференції стало ухвалення рішення про відродження Надвірнянського районного об'єднання «Просвіта». Також делегати обрали нового очільника. Головою Надвірнянської районної «Просвіти» став Богдан Адамович Березицький.

Про історію виникнення «Просвіти» і розвитку об'єднання у наш час розмовляю з головою Надвірнянського районного об'єднання «Просвіта» **Богданом Адамовичем БЕРЕЗИЦЬКИМ**.

В. К.: Богдане Адамовичу, товариство «Просвіта» пройшло тривалий шлях розвитку. Якими були передумови зародження «Просвіти» в ХІХ і її розвитку в ХХ столітті?

Б. Б.: Зародження «Просвіти» було наслідком надзвичайно високого рівня патріотизму й національної свідомості українців Галичини. Це свідчило про початок громадянського суспільства в умовах входження до Австрійської держави. На початку ХХ ст. стараннями «Просвіти» виник волонтерський рух, що втілювався в українське січове стрілецтво, яке стало гвардією армії австрійської й УНР. Після війни товариство гуртувало українців у патріотичні організації, поживило свою економічну діяльність (крамниці, рільничо-господарські й промислові спілки, позичкові каси), утримувало господарські школи, видавало просвітницьку літературу. Без «Просвіти» не було б відродження в Галичині української державності 1918 року, десятирічної боротьби ОУН–УПА, руху шістдесятників, проголошення та всенародної підтримки Незалежності 1991 року.

Історія «Просвіти» в ХХ столітті – це не лише злеті, а й падіння...

За польського врядування в Галичині на початку ХХ століття «Просвіта» діяла і розвивалась навіть в умовах радикалізації українства. У той же час наслідком окупації Галичини в 1939 році совітами стала заборона товариства і терор. Цей злам став свідченням колосальної відмінності двох способів організації суспільства. Перший – з опорою на духовні та цивілізаційні цінності. Другий – тиранія, духовний і фізичний терор влади відносно окремої людини і цілого народу, властиве для московської держави від її зародження в умовах орди і до наших днів.

В Україні відродження «Просвіти» і створення Народного руху України 1989 року вивело народ зі стану зневіри в можливість жити за європейськими стандартами. Результатом став референдум 1 грудня 1991 року. Однак залишення при владі комуністів відкинуло цілком реальну європейську перспективу.

В. К.: А як розвивалась «Просвіта» в Україні та, зокрема, в Надвірнянському районі за роки Незалежності?

Б. Б.: Так склалося, що суспільство втратило історичну пам'ять. Значна його

частина припинила працю на розбудову держави і законодавче закріплення європейських принципів своєї організації. Була знищена економіка. Проблема виживання розігнала українців світами і по різних партіях та організаціях, суть яких у задоволенні інтересів окремих угруповань. Громадянське суспільство ще не сформувався. Важким стало таке випробування для «Просвіти», яка в 90-их роках організувала велелюдні віча, висувала своїх кандидатів у народні депутати, але згодом втратила ініціативу.

Кілька останніх років не діяла й наша районна організація. Але працювали осередки завдяки патріотичній позиції активістів «Просвіти», керівників установ освіти, культури й частини духовенства. Відповідально можна стверджувати, що ця праця не була системною. Мене як одного з причетних до відродження в районі «Просвіти» у 1989 році такий стан справ не задовольняв, як і багатьох небайдужих просвітан. Тому впродовж 2014 року саме нашими спільними зусиллями було відроджено діяльність вісімнадцяти осередків. Самоорганізувався осередок міста Надвірна. Тут вирішальною була підтримка голови міської організації Михайла Ноняка, праця Ярослава Яцури, Ганни Мохнач, Наталі Зварчук, Аріадни Срібної, Миколи Сіщука та інших ентузіастів. У районі осередки відроджувалися стараннями Михайла Ноняка, Федора Кухарчука, Тетяни Дикан, Галини Іваночко, Олега Петришака, Мар'яни Обідняк, Василя Лейб'юка, Олександри Нищей, Ірини Панасюк, Оксани Хімич, Романа Садрюка, Параски Гуцинюк, Тетяни Рабінчук, Віктора Муляра, Ганни Кравчук, Ярослава Пірнака, Івана Кузьміна, Галини Христан, Антона Ревтюка, Надії Петрик, Миколи Мартинюка, Ярослава Баргана, Петра Самборського, Віри Бойко, Олега Фединяка і духовенства. Прикладами їхньої праці в останній час є відзначення 200-річчя Тараса Шевченка, вшанування пам'яті героїв Небесної сотні, сприяння волонтерам у зборі продовольства, теплих речей, коштів і скерування їх добровільним формуванням та військовим на схід України.

27 березня 2015 року відбулась конференція, й районна організація відродилася. Зараз в районі діє 28 осередків.

За минулий рік осередки «Просвіти» й колективи шкіл, духовенство, працівники закладів культури провели ряд просвітницьких заходів: у селищі Ланчин вшанували Ю. Шкрумеляка – уродженця Ланчина, письменника, просвітянина і січового стрільця; у Делятинській ЗОШ № 1, Делятинському НВК, Гвіздській ЗОШ було проведено семінари бібліотекарів району спільно з осередками «Просвіти». Також відбувся творчий звіт дітей, шкільної молоді перед батьками і колективом до Шевченківського свята за участю просвітан. Не припиняли праці осередки «Просвіти» шкіл міста Надвірна № 1, № 3, № 4, а також фізико-математичного і військово-спортивного ліцеїв. Продук-

тивно працював міський осередок, очолюваний Михайлом Ноняком. Тут постійно проводяться зразкові заходи, у тому числі за підтримки обласного об'єднання «Просвіти» і його голови Степана Волковецького.

В. К.: Судячи зі сказаного, «Просвіта» відродилася завдяки ініціативі громадськості, зокрема місцевої інтелігенції. Які плани щодо подальшого розвитку товариства на теренах Надвірнянщини?

Б. Б.: Так склалося, що «Просвіта» на Надвірнянщині відродилася з ініціативи громади. Не було належної координації, необхідної в умовах, коли самій державності України загрожують. Тому осередки ініціювали проведення конференції з метою відродження та визначення пріоритетів, напрямків і форм роботи, залучення до цієї праці громадськості району, духовенства, закладів освіти і культури. Головним у нашій праці є традиційні й випробувані часом напрямки: формування в людей, особливо дітей і молоді, любові й поваги до України, відстоювання історичної правди і справедливості українців, захист мови, культури, звичаїв як основи нашої ідентичності серед інших народів Європи і світу. Водночас маємо сприяти реформуванню суспільства й усієї сфери життєдіяльності держави. Сьогодні це є умовою розвитку держави, нації і недопущення минулих помилок. Орієнтуємося на досвід і працю великих українців: гетьманів Б. Хмельницького, І. Виговського, І. Мазепи; просвітителів і геніїв духу Г. Сковороди, Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка; українських січових стрільців, УНР, ОУН–УПА, шістдесятників, зокрема В. Чорновола.

Відродження «Просвіти» є надзвичайно актуальним, бо вона є основою громадянського суспільства, здатною мобілізувати духовні й творчі сили спільноти на вихід з надто складного становища. Хто сьогодні цього не бачить або не хоче бачити, мимоволі стає спільником ворога й агресора. Пам'ятаймо Франкове: «Кожен думай, що на тобі мільонів стан стоїть, що за долю мільонів мусиш дати ти одвіт! Кожен думай – тут, в тім місці, де стою я у вогні, важиться тепер вся доля величавої борні! Як подася, не достою, захитаюся мов тіль, пропаде кривава праця многих – многих поколінь!»

В. К.: Богдане Адамовичу, на чію підтримку Ви як очільник районного об'єднання «Просвіта» маєте сподівання?

Б. Б.: Розраховую і на підтримку влади району та міста, адже обласною радою ухвалена програма розвитку «Просвіти» в області до 2017 року, якою передбачене надання всебічної підтримки формуванням «Просвіти» в районах органами державної влади і місцевого самоврядування. Певний рівень співпраці вже має місце у нашій повсякденній просвітницькій праці.

В. К.: На завершення нашої розмови дозвольте побажати Вам і нашій відновленій районній організації «Просвіти» успішної праці в ім'я Бога й України, а також численних ентузіастів для здійснення ідей Революції гідності й досягнення високої мети входження нашої країни до спільноти європейських держав.

Спілкувався **Всеволод КИСІЛЕВСЬКИЙ**, член Львівської обласної НСЖУ

ВАРТО УВАГИ

ВІДПОВІДАЄМО...

7. Отримую пенсію, призначену відповідно до статті 54 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», працюю в Національній гвардії України на посаді державного службовця. Чи буде припинено мені виплату пенсії з 1 квітня 2015 року?

Відповідно до статті 54 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (в редакції, що діє з 01.04.2015), тимчасово, у період з 01.04.2015 по 31.12.2015, особам, яким пенсія призначена відповідно до цього Закону, у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених, зокрема, Законом України «Про державну службу», пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються. Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

Відповідно до п. 3 Прикінцевих положень Закону, обмеження щодо виплати пенсії, передбачені цим Законом, не застосовуються протягом особливого періоду до пенсій, що призначені особам, які перебувають, зокрема, на посадах у Національній гвардії України.

Тому виплата такої пенсії у період роботи продовжується.

8. Особа отримує пенсію, призначену відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Як з 01.04.2015 буде проводитися її виплата в період роботи юристом у приватній фірмі?

Виплата призначеної пенсії буде здійснюватись у повному обсязі.

9. Особа отримує пенсію за віком, призначену відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» в розмірі 1600 грн. В якому розмірі

буде виплачуватись пенсія з 1 квітня 2015 року в період роботи приватним підприємцем?

Згідно зі статтею 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, під час роботи особи на інших посадах/роботах, в тому числі приватним підприємцем, пенсія, призначена відповідно до цієї статті (крім осіб, які мають право на виплату пенсії в повному обсязі), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 квітня 2015 року розмір пенсії до виплати становитиме 1423,50 грн. (1600 грн. x 85 відсотків = 1360 грн., але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність).

ДЕРЖАВА СИЛЬНА ГРОМАДАМИ

Дмитро ДЗВІНЧУК: ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД МАЄ БУТИ УСВІДОМЛЕНИМ І ДОБРОВІЛЬНИМ

Директор Офісу реформ в Івано-Франківській області, доктор філософських наук, професор ІФНТУНГ Дмитро Дзвінчук в інтерв'ю наголосив, що до сьогодні в Україні збереглася радянська система влади, й не подолавши її опір, ми не поліпшимо наше життя, а також звернув увагу, що тільки через ефективне самоврядування, активність місцевої громади, забезпечення її фінансовим ресурсом, який зробить її спроможною виконати свої функції, можна змінити нашу країну, а також пояснив, які переваги отримують територіальні громади в результаті об'єднання і що саме стане фінансовою основою їхньої самостійності.

О. П.: На Прикарпатті запрацював Офіс реформ. Що ж таке Офіс реформ і які його завдання?

Д. Д.: Офіс реформ в Івано-Франківській області – це те експертне середовище, яке має забезпечити донесення до кожного жителя Прикарпаття інформації щодо тих кардинальних змін, які відбудуться в житті українського суспільства. Ці зміни практично зачеплять кожного жителя нашої області зокрема і України загалом. Як відомо, влада в Україні ніколи не користувалася високим рівнем довіри, що підтверджують соціологічні дослідження. З огляду на це Офіс реформ, який об'єднує знаних експертів з різних сфер функціонування суспільного життя, повинен ознайомити прикарпатців з основними положеннями Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» і методикою реформування наших населених пунктів й утворення територіальних громад, які будуть спроможними забезпечити надання соціальних і адміністративних послуг на належному рівні. Це децентралізація влади в дії, це перенесення центру ваги від центральних органів влади, які акумулювали в собі весь фінансовий, ресурсний і дозвільний потенціал, на рівень функціонування місцевого самоврядування.

Донині в Україні збереглася радянська система влади. І не подолавши її опір, ми не змінимо наше життя. Нині за старим принципом очікування від влади подачок у вигляді субвенцій, дотацій працюють наші самоврядні території. Однак час переїмати той європейський досвід, який диктує, що тільки через ефективне самоврядування, тільки через активність місцевої громади, тільки через забезпечення її фінансовим ресурсом, який зробить її спроможною виконати свої функції, можна нині змінити Україну. Такі спроможні територіальні громади ми повинні сформувати. Досі на рівні центральних органів влади ми мали концентрацію всіх фінансових потоків, а потім розподіл шов, особливо останніми роками, в ручному режимі за принципом: хочу дам, хоч не дам. Нині запропоновано чіткі правила гри. Експерти Офісу реформ повинні донести ці думки до кожного жителя області. Ми розуміємо, що буде спротив окремих політичних сил, старих управлінців, буде певне нерозуміння через незнання Закону і певних маніпуляцій. Але хочемо заспокоїти – всі зміни, які триватимуть певний період часу базуються передовсім на добровільному, усвідомленому об'єднанні. Вони дадуть можливість місцевому самоврядуванню бути спроможним, ефективним і всеохопним.

Мета реформи місцевого самоврядування – забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення в інтересах жителів громади.

О. П.: Чимало експертів вважає, що зрушити з місця реформу децентралізації влади має Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Що передбачає цей документ?

Д. Д.: Обпикшись два рази спробами реформувати первинний рівень місцевого самоврядування, змінити територіальний устрій на низовому рівні, влада пішла сьогодні обережнішим шляхом. Законодавець запропонував громадам добровільно об'єднатися. У нас більшість територіальних громад розуміє, що таке об'єднання необхідне. Ми маємо сигнали від сільських голів, від районних рад, від окремих громад про прагнення об'єднуватися. Але наголосую, це об'єднання повинно бути таким, щоб надати новоутвореній територіальній громаді всі можливості реалізувати ті завдання, які поставлено перед нею.

Що ж ми отримаємо в результаті територіальної реформи? Ми отримаємо територіальну громаду, яка фактично буде районом, з усіма повноваженнями і службами, які є нині в районі. Але все це буде значно ближче до кожного жителя того чи іншого населеного пункту конкретної територіальної громади. Адже не дарма законодавець виписав, що відстань від центру громади до її найдальшого населеного пункту має бути такою, щоб її не довше, ніж за 30 хв. могли подолати пожежна служба, швидка допомога, чи поліцейський патруль. Крім повноважень і відповідної структури, територіальна громада отримує фінансовий ресурс

для того, щоб бути спроможною і реалізувати свої повноваження. У кожному селі, яке увійде в територіальну громаду, буде обраний сільський староста, котрий представлятиме

Дмитро ДЗВІНЧУК

інтереси свого села як член виконкому територіальної громади.

О. П.: Які ще переваги отримають територіальні громади в результаті об'єднання? Яким чином буде забезпечено фінансову самостійність новоутвореної територіальної громади?

Д. Д.: Нині територіальні громади первинного рівня абсолютно обмежені в коштах. Із 477 територіальних громад тільки 20 видавали кошти зі свого бюджету, 9 самостійно зводили бюджет видатків і доходів, а 448 – дотаційні. Об'єднана територіальна громада має можливість отримати такий бюджет, який буде забезпечувати її потреби. Відповідно до чинного законодавства, об'єднана територіальна громада з 2016 року отримає 60 відсотків податку на доходи фізичних осіб, 25 відсотків екологічного податку, 5 відсотків акцизного податку з реалізації підакцизних товарів, 100 відсотків єдиного податку, 100 відсотків податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, 100 відсотків податку на майно (нерухомість, землю, транспорт). Крім цього, низка місцевих зборів і платежів не будуть іти в центральний бюджет, а залишатимуться на місцях. Це дозволить територіальній громаді мати фінансову основу для самостійності. Звісно, багатьох людей це лякає. Адже легше розводити руками й казати, що зверху нам не дають, то що ж ми тут на місці зробимо? А тепер доведемо територіальній громаді відповідати за планування розвитку громади і формування бюджету, економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва, управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію, розвиток місцевої інфраструктури, зокрема утримання та будівництво доріг, водо-, тепло-, газопостачання і водо-відведення та благоустрій території, надання житлово-комунальних послуг, громадську безпеку, пожежну охорону, організацію пасажирських перевезень на території громади. Це великий обсяг повноважень. Проте вони мають бути структурно забезпечені.

І відповідні служби будуть утворені у кожній територіальній громаді. Для цього територіальна громада повинна надати відповідні приміщення. Адже тут буде представництво пенсійного фонду, казначейське обслуговування, санітарний контроль, реєстрація акту цивільного стану тощо.

О. П.: Чи можна при об'єднанні громад переходити між областями і районами?

Д. Д.: Законодавець чітко визначив, що при об'єднанні населених пунктів не можна переходити між областями. Допускається об'єднання сіл, які розташовані в різних районах і мають спільну межу. Щоправда, таку ініціативу потрібно виносити на розгляд Верховної Ради.

О. П.: Які ж етапи формування територіальних громад?

Д. Д.: Етапи формування територіальних громад законодавець виписав у Законі «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Це тривалий процес, який за умови згоди територіальних громад може завершитися за півроку. Але для цього передовсім або сільські, селищні, міські голови, або третина депутатського корпусу, або територіальна громада повинні ініціювати об'єднання. Відтак іде процес громадського обговорення пропозиції, узгодження інтересів. Після погодження територіальних громад об'єднання

вони подають свої узгоджені пропозиції обласній державній адміністрації, яка дає їм юридичну оцінку. Відтак проводиться обговорення цих ініціатив у територіальній громаді, знову жухвалюють рішення про згоду на об'єднання, потім сесія обласної ради схвалює рішення про утворення такої територіальної громади і оголошують місцеві вибори.

О. П.: Об'єднання територіальних громад – це фактично створення міні-районів. Які населені пункти можуть стати їхніми адміністративними центрами?

Д. Д.: Адміністративними центрами територіальних громад передовсім стануть міста обласного значення, районні центри або ті населені пункти, які історично, культурно, традиційно були центрами об'єднання окремих сіл. Хоча звернути увагу, що не може бути так, що в одному населеному пункті об'єднано територіальну громаду буде казначейство, в іншому пожежна, ще у якомусь РАГС. Адміністративний центр мусить бути об'єднаним.

Крім Закону «Про об'єднання територіальних громад» є ще Методика формування спроможних територіальних громад, яка визначає обрис територіальної громади за відстанню і за часом надання послуг. Відстань від центру не повинна перевищувати 20 км, а в окремих випадках 25 км.

О. П.: Поза сумнівом, крім прихильників цієї реформи, будуть і її опоненти. Навіть уже нині дехто вважає, що об'єднання громад може перетворитися на добровільно-примусовий процес з огляду на те, що облдержадміністрації розробляють перспективний план об'єднання громад, а Кабмін його затверджує. Які маєте думки з цього приводу?

Д. Д.: Найперше, ми пішли шляхом роз'яснювальної роботи. А саме робоча група облдержадміністрації, експерти Офісу реформ під час виїздів у райони, де також було створено свої робочі групи, роз'яснюють суть цієї територіальної реформи. Звісно, що будуть і прихильники, і опоненти реформи. Це закономірний процес. Тут ми сподіваємось на підтримку авторитетних і знаних в області краян, громадських активістів, для чого ініціюємо формування громадської експертної ради.

Формуючи бюджет наступного року, потрібно вже нині знати, які параметри закладати в нього. Тому цей план і називається – перспективний. І це не означає, що територіальні громади обов'язково так будуть сформовані. Все залежатиме від доброї волі громадян. Але цей перспективний план для держави дуже важливий, бо він продемонструє конфігурацію місцевого самоврядування в кожній області України.

О. П.: Все ж існує міркування, що укрупнення громад може спричинитися до занепаду малих сіл, погіршення умов життя їхніх жителів. Прокоментуйте.

Д. Д.: Кожна область має свої особливості. У межах Івано-Франківщини є густонаселені райони, як наприклад, Коломийський, Косівський чи Надвірнянський, де велика кількість жителів, у тому числі дітей. Водночас у нас є райони, де народжуваність надзвичайно низька, де загроза занепаду сіл не перспектива, а доконаний факт. Тому ця реформа повинна через економічні важелі, заведення інвестицій вдихнути життя у такі населені пункти.

Також хочу заспокоїти тих, хто побоюється, що в окремих селах буде відсутнє місцеве самоврядування, будуть ліквідовані школи, ФАПі, а їхніх дітей примусово довозитимуть в інші... Нічого подібного. Вже внесено зміни до Закону про місцеве самоврядування, яким передбачено введення посади сільського старости, як посадової особи, наділеної відповідними повноваженнями. Щодо освітніх і медичних закладів на селі, то отримавши освітню та медичну субвенцію, територіальна громада самостійно ухвалюватиме рішення. Ми нині готуємо паспорти уявних територіальних громад, вираховуємо їхній ресурсний потенціал, їхні можливості щодо надання належних послуг мешканцям. Перші приклади свідчать, що є такі громади, які, за розрахунками, матимуть гроші не лише на проїдання, а ще й кілька мільйонів на розвиток. Адже якщо ми й далі будемо все проїдати, то будемо тільки бідніти.

Розвиток територіальної громади залежатиме від активності її голови, виконкому, депутатів. Тут потрібні самостійність та інноваційний підхід до роботи.

О. П.: Чи готові лідери громад до такої реформи?

Д. Д.: Для того, аби очолити територіальну громаду і по-новому поглянути на її розвиток, потрібні справжні місцеві лідери. Тому Офіс реформ ініціює створення школи місцевих лідерів, які пройдуть відповідне підвищення кваліфікації і будуть працювати на основі європейських принципів доброго врядування.

Розмовляла Оксана ПРОЦЮК

СПЕЦВИПУСК «ГАЛИЦЬКОЇ ПРОСВІТИ», ПРИСВЯЧЕНИЙ РЕФОРМУВАННЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ФАКТ МІНРЕГІОН ПРОПОНУЄ

У БЮДЖЕТІ НАСТУПНОГО РОКУ ПЕРЕДБАЧИТИ 3,5 МЛРД. ГРН. НА ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАД

Міністерство регіонального розвитку та житлово-комунального господарства пропонує передбачити у бюджеті 2016-го 3,5 млрд. гривень на об'єднання територіальних громад. Про це заявив заступник міністра В'ячеслав Негода. За його словами, вже подано відповідне звернення до Міністерства фінансів.

«Ми звернулися до Міністерства фінансів, щоб у проекті бюджету 2016 було передбачено 3,5 млрд. гривень субвенції на об'єднання громад», – сказав В. Негода.

За його словами, ці кошти, зокрема, пропонується спрямувати на вирішення питань пов'язаних з інфраструктурою. При цьому заступник міністра зазначив, що за результатами об'єднання громад ця сума може бути скорегована.

«Будемо лобювати це рішення і наполягати, щоб воно було ухвалено. Це незначні кошти», – сказав В. Негода.

За матеріалами сайту «УНН»

ПРЯМА МОВА КЛЮЧОВЕ СЛОВО: ДОБРОВІЛЬНО

Президент України Петро Порошенко під час Ради регіонального розвитку, коментуючи реалізацію Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад», наголосив, що затвердження обласними радами перспективних планів об'єднання слід розглядати лише як масштабне опитування, пише газета «Голос України».

«Ключове слово у реалізації закону – добровільне об'єднання, – сказав Порошенко. – Маємо виявити бажану для громад мережу можливої інтеграції».

При цьому Глава держави наголосив, що питання об'єднання – це питання не одного дня, і остаточне рішення – за громадами й органами місцевого самоврядування.

«Ніхто нікого не повинає без взаємної згоди молодих, – сказав Порошенко. – Маємо забезпечити, щоб було чітке розуміння об'єднання громад. У більшості випадків об'єднання є виправдане, але якщо хтось хоче залишитися за старої системи – це їхнє право».

Глава держави закликав керівників місцевих органів виконавчої влади не «свистіти батоком», а переконувати громади в потребі об'єднання, що призведе до збільшення фінансових ресурсів. У кожній області у кожному районі мають з'явитися пілотні проекти, щоб люди переконалися у перевагах об'єднання громад. А серед населення потрібно провести велику роз'яснювальну роботу.

ГРОШІ: КОЖНОМУ – СВОЇ

Важливою ланкою бюджетної системи є місцеві бюджети, які займають одне з центральних місць в економічній системі кожної держави, в яких зосереджується значна частина її фінансового потенціалу. Місцевий бюджет відповідно до Бюджетного кодексу України містить у собі надходження і витрати на виконання повноважень органів влади й органів місцевого самоврядування. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів, правом відповідних виконавчих органів та органів місцевого самоврядування на визначення напрямів використання коштів відповідно до законодавства України, правом відповідних рад самостійно розглядати та затверджувати бюджети. Ці надходження і витрати становлять єдиний баланс відповідного бюджету.

БЕЗ БЮДЖЕТУ АНІ ТУДИ, АНІ СЮДИ

Головними функціями місцевих бюджетів є:

формування грошових фондів для забезпечення діяльності місцевих органів влади;

розподіл і використання грошових коштів між галузями економіки; контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств (установ, організацій), підвідомчих органам місцевого самоврядування.

У межах регіональної політики держава здійснює регулювання міжбюджетних відносин, метою якого є забезпечення відповідності між повноваженнями на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами України за бюджетами та бюджетними ресурсами, які повинні забезпечувати виконання цих повноважень. На превеликий жаль, у реальному житті не все так просто. Ця та ряд інших проблем зумовили проведення децентралізації як самого бюджетування, так і системи загалом. Уряд 1 квітня 2014 року (розпорядження КМУ № 333-р) схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні й затвердив План заходів з її реалізації (розпорядження КМУ № 591-р від 18.06.2014).

Відповідно до цього плану було внесено зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України, якими здійснено перший етап бюджетної децентралізації. Так, зміни до Бюджетного кодексу фактично є основою для стимулювання громад до об'єднання та підвищення їхньої спроможності через механізм переходу бюджетів об'єднаних громад на прями міжбюджетні відносини з Державним бюджетом. У разі об'єднання такі громади наділяються повноваженнями та ресурсами, як у міст обласного значення. Натомість територіальні громади, які не візьмуть участь у об'єднанні, залишаються осторонь цього процесу та позбавляються права на виконання делегованих державою повноважень органів місцевого самоврядування в селах, селищах, містах районного значення, що не об'єдналися. Отже, об'єднання територіальних громад є запорукою переходу місцевого самоврядування на якісно новий рівень.

Парламент ухвалив Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», а Уряд для забезпечення його реалізації затвердив Методику формування спроможних територіальних (постанова КМУ № 214 від 08.04.2015). Саме ці акти визначають, яким чином має відбуватись об'єднання громад для того, щоб вони стали спроможними.

РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ ЗГІДНО З ПРИНЦИПОМ СУБСИДІАРНОСТІ

Це один із головних принципів децентралізації, відповідно до якого найбільше повноважень мають мати ті органи влади, які є найближчими до людей, і на рівні яких вирішення завдань і надання послуг є найбільш ефективним і найменш ресурсовитратним. Концепцією передбачено закріплення за громадами (села, селища, міста) найбільшого переліку повноважень. Органи місцевого самоврядування отримують необхідні кадрові та фінансові ресурси й інфраструктурний потенціал для належного виконання повноважень.

Слід зазначити, що об'єднані відповідно до Закону та Перспективного плану громади отримують весь спектр повноважень, що їх наразі мають міста обласного значення. Докладніше перелік видаткових повноважень об'єднаних громад визначено в ст. 89, 91 Бюджетного кодексу України. Крім того, в об'єднаних громадах мешканці мають бути забезпечені послугами, що надаються органами державної влади. Слід зазначити, що змінами до Податкового кодексу зроблено перший крок до запровадження повсюдності місцевого самоврядування. Перед-

бачено, що органи місцевого самоврядування встановлюють ставки та пільги по платі за землю не тільки в межах, а й за межами населених пунктів. У перспективі органи місцевого самоврядування

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ – ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ ГРОМАД

об'єднаних громад отримають виключні повноваження щодо розпоряджання, володіння і користування земельними ділянками в межах своєї юрисдикції (як у межах, так і за межами населених пунктів). Об'єднана громада одержує додаткові фінансові та майнові ресурси.

РОЗГЛЯНЬМО ДОКЛАДНІШЕ

Перелік податкових та неподаткових надходжень місцевих бюджетів об'єднаних громад (викладено в ст. 64, 69-1, 71 Бюджетного кодексу України). Це, перш за все, такі податки:

60 відсотків податку на доходи фізичних осіб;

25 відсотків екологічного податку;

5 відсотків акцизного податку з реалізації підакцизних товарів;

100 відсотків єдиного податку;

100 відсотків податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності;

100 відсотків податку на майно (нерухомість, земля, транспорт).

Об'єднані громади, як зазначалось, переходять на прями міжбюджетні відносини з Державним бюджетом (зараз прями відносини мають лише області, райони, міста обласного значення).

У спроможних територіальних громадах органи місцевого самоврядування мають забезпечити надання громадянам усіх необхідних публічних послуг. Для цього необхідні приміщення для розміщення відповідних служб. При цьому:

Частина громад, які будуть сформовані навколо сьогоднішніх районних центрів і міст обласного значення, вже забезпечена необхідними приміщеннями. Міста обласного значення мають відповідні повноваження з відповідною інфраструктурою. У районних центрах органи місцевого самоврядування об'єднаних громад отримують існуючу інфраструктуру та повноваження, які на сьогодні є у районних державних адміністраціях (районних рад). Тобто повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо здійснюватимуть органи місцевого самоврядування об'єднаних громад, а не місцеві державні адміністрації. Інші громади для того, щоб стати спроможними, мають бути забезпечені відповідними приміщеннями, у першу чергу, для розміщення нових служб. Мінімальні вимоги до необхідної інфраструктури спроможної громади: Приміщення для органу місцевого самоврядування об'єднаної громади з урахуванням додаткових функцій управління фінансами та комунальною власністю, містобудівною діяльністю, освітою, охороною здоров'я, культурою, соціальним захистом тощо, а також приміщення для поліклініки (амбулаторії), лікарні широкого профілю, для Центру надання адміністративних послуг. Окрема будівля для органів правопорядку, для органів державної влади (пенсійного фонду, центру зайнятості, казначейства, реєстрації актів цивільного стану та майнових прав) і для пожежної частини. Вимоги до приміщень освітніх закладів не закладаються, оскільки в процесі формування спроможних громад їхня мережа не потребуватиме розширення.

Потреба в приміщеннях може задовольнятися за рахунок: а) будівель, що не використовуються (наприклад, приміщення колишніх бюджетних установ в населених пунктах, що мали раніше статус районних центрів); б) придбання приватних будівель (наприклад, садиби, які в сільській місцевості недорого коштують); в) надання державою фінансової

Ярослав АРБУЧУК

підтримки. Вимоги до приміщень освітніх закладів не закладаються, оскільки в процесі формування спроможних громад їхня мережа не потребуватиме розширення.

Згадане ресурсне забезпечення та обсяг повноважень отримають лише ті громади, які об'єдналися відповідно до Закону № 157 та Перспективного плану формування територій громад, підготовленого відповідно до вимог урядової методики. Таким чином, головним документом для формування спроможних громад є Перспективний план, який розробляється та затверджується відповідно до ст. 11 Закону № 157 і має жорстко відповідати вимогам Методики.

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН

За своєю суттю Перспективний план – це бачення державою ефективного територіального устрою на базовому рівні в межах відповідної області. Перспективний план розробляється з метою формування територіальних громад (за відповідними типами – сільські, селищні, міські), органи місцевого самоврядування яких спроможні виконувати всі функції, покладені законом на них.

Перспективний план охоплює всю територію області, розробляється і приймається для того, щоб у регіоні не залишалося неспроможних громад – таких, чиї органи місцевого самоврядування не мають власного ресурсного забезпечення, достатнього для виконання власних повноважень з вирішення питань місцевого значення.

Перспективний план розробляється обласними державними адміністраціями, схвалюється обласними радами та затверджується Кабінетом Міністрів України. Під час розроблення проекту Перспективного плану уповноважені облдержадміністрації посадові особи проводять консультації з представниками органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, а також суб'єктами господарювання та їх громадськими об'єднаннями. У процесі та в результаті формування спроможних територіальних громад статус села, селища, міста, сільської та міської місцевості не змінюється!

НАБЛИЖЕННЯ ДО ЄС

Такі кроки підкріплені й бюджетною резолюцією на 2015 рік. Зокрема, нею передбачено внесення змін до законодавчих актів щодо зниження навантаження на фонд оплати праці з метою детінізації заробітної плати. Посилення боротьби зі схемами ухилення від сплати податків юридичними і фізичними особами, зокрема удосконалення адміністрування податку на додану вартість, формування системи податкового контролю залежно від ступеня ризику в діяльності платників податків шляхом адаптації податкового законодавства України до законодавства Європейського Союзу і внесення до Податкового та Митного Кодексів України змін, спрямованих на наближення положень національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань податку на додану вартість, акцизного податку та мита.

Зменшення податкових перешкод для закордонних інвестицій та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи і капітал шляхом проведення переговорів щодо міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування з іноземними державами та внесення змін до діючих договорів України, зокрема з Кіпром, Швейцарією, Люксембургом, Нідерландами.

Виконання пріоритетних державних цільових програм здійснюватиметься в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на 2016 рік, за результатами перегляду державних цільових програм з урахуванням переходу до нової системи бюджетного планування, спрямованої на досягнення стратегічних цілей.

РЕАЛІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Під час реалізації бюджетної політики на місцевому рівні здійснюватимуться подальші кроки в напрямі проведення реформи місцевого самоврядування, децентралізації управління бюджетними коштами та підвищення рівня самостійності органів місцевого самоврядування з метою виконання таких завдань:

запровадження європейських стандартів місцевого самоврядування для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць шляхом:

формування ефективної територіальної системи органів місцевого самоврядування;

реорганізації місцевих держадміністрацій в органи «префектурного» типу;

утворення об'єднаних територіальних громад;

досягнення оптимального рівня розподілу ресурсів між державним та місцевими бюджетами для забезпечення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування;

зміцнення податкового потенціалу територій шляхом:

застосування механізму горизонтального фіскального вирівнювання;

удосконалення системи адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що зараховуються до місцевих бюджетів;

упорядкування повноважень щодо здійснення видатків між державним та місцевими бюджетами шляхом:

делегування органам місцевого самоврядування відповідного рівня повноважень щодо надання базових послуг;

зміни підходів до реалізації галузевої політики;

спрямування додаткового власного ресурсу місцевих бюджетів, отриманого за результатами впровадження реформи міжбюджетних відносин, на здійснення повноважень (із внесенням відповідних змін до Бюджетного кодексу України) щодо підготовки кадрів у державних вищих школах I–II рівня акредитації (перенесення строку передачі повноважень з 1 січня 2017 р. на 1 січня 2016 р.), робітничих кадрів у професійно-технічних та інших навчальних закладах, а також утримання закладів культури (національні та державні цирку, театри, заповідники, концертні організації, бібліотеки, музеї);

удосконалення системи планування показників бюджету та їх прогнозування на середньострокову перспективу на місцевому рівні шляхом:

підвищення якості бюджетних прогнозів;

переходу на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом бюджетів об'єднаних територіальних громад, що утворюються згідно з законом та перспективним планом формування територій громад;

застосування формульних розрахунків галузевих трансфертів, побудованих на оновлених стандартах надання послуг та фінансових нормативах бюджетної забезпеченості на одного отримувача послуги;

підвищення прозорості та ефективності витрачання бюджетних коштів шляхом:

застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі під час складання проектів місцевих бюджетів на плановий бюджетний рік;

законодавчого врегулювання питань проведення аудиту місцевих бюджетів та їхньої звітності;

запровадження нової системи державного управління регіональним розвитком з урахуванням досвіду та відповідно до стандартів регіональної політики європейських держав шляхом:

підвищення ефективності використання коштів Державного фонду регіонального розвитку;

виконання плану заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року;

застосування механізму державно-приватного партнерства під час реалізації проектів розвитку;

надання державної підтримки для стимулювання проектів співробітництва та об'єднання територіальних громад.

ДЕРЖАВА СИЛЬНА ГРОМАДАМИ

СЛОВО ПРАКТИКА

ІВАН МАКІВНИЧУК: ЩОБ ГРОМАДИ РОЗВИВАЛИСЯ, ВОНИ ПОВИННІ МАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ

Нещодавно на сесії Верховинської районної ради обговорювали реформу місцевого самоврядування, зокрема особливу увагу зосередили на об'єднанні територіальних громад. В інтерв'ю голова Верховинської районної ради Іван Маківничук розповів, як відбувається процес об'єднання територіальних громад у краї і які вигоди з цього матимуть люди.

О. П.: Пане Іване, яким є ваше ставлення до реформи місцевого самоврядування?

І. М.: Реформу місцевого самоврядування треба проводити, оскільки без передачі центральними органами влади повноважень на місця, не може бути поступу в розвитку економіки. Звідки в Києві чи обласному центрі можуть знати про проблеми, які є в тому чи іншому селі й що там треба робити передовсім? Реформу потрібно проводити для суспільного поступу й поліпшення життя людей.

О. П.: Як відомо, децентралізацію влади може зрушити з місця об'єднання територіальних громад. Як відбувається цей процес на Верховинщині?

І. М.: Нині у нашому районі проходить обговорення об'єднання територіальних громад. Цим займається райдержадміністрація, яка розробила перспективний план Верховинщини. Відповідно до цих розрахунків у нас сформовано п'ять територіальних громад. Це Верховинська, Зеленська, Красноліська, Білоберізька і Яблунівська. Формування громад і визначення їхніх адміністративних центрів базувалося на принципі доступності послуг, починаючи від лікарні. У цих куштових селах є амбулаторні лікарні, бодай якась інфраструктура.

Зрушити цю реформу повинні люди, які є авторитетними, розуміють ситуацію і в країні загалом, і в своєму краї зокрема. Це голови сільських рад, представники інтелігенції, громадські діячі. Вони повинні розповідати людям, чому така реформа потрібна, які вигоди отримує громада від такого об'єднання, що для цього треба, як її потрібно проводити. Реформа має бути потрібною людям, покращувати їхнє життя. Не може бути те, що маємо нині, коли громади лежать існують без повноважень і грошей. Для того, щоб громади розвивалися, думали, з чого жити, вони повинні мати повноваження. Звісно, вони мають працювати, шукати інвесторів, думати, як заробляти гроші. Для цього треба людей розумних, дієвих, підприємливих, які зможуть розвинути село і цим долучитися до економічного поступу країни.

О. П.: Чи готові лідери громад Верховинщини до такого об'єднання?

І. М.: Голови сільських рад, які мають авторитет і є справжніми лідерами громад, йдуть на цю реформу. А ті, які знають, що в них немає шансів, ставляться до реформи з острахом. Я як голова районної ради сприймаю ці зміни позитивно. Ми навіть ініціювали й провели громадські слухання на тему створення територіальних громад. Села повинні бути справжніми власниками того, що є на їхній території. Для цього потрібні можливості й ресурси.

О. П.: Чимало експертів стверджують, що з адміністративно-територіальною реформою Україна запізнилася більш ніж на двадцять років, тому нині її потрібно впроваджувати якомога швидше. Які міркування маєте з цього приводу?

І. М.: Коли Україна виборювала Незалежність, на референдумі ми віддали понад 90 відсотків голосів за її проголошення. Але тодішня влада працювала для власного збагачення. Люди не отримали можливості господарювати на своїй землі як власники. Люди й далі жили за комуністичними, колгоспними законами. Тому адміністративно-територіальну реформу потрібно було робити давно, передавати повноваження на місця, щоб люди могли господарювати так, як самі хочуть. Але тоді цього не зробили, тому потрібно не гаяти час і запроваджувати такі правила якнайшвидше. Аби не продавали наші землі, ліси, мусимо стати справжніми власниками наших багатств і повноцінно господарювати. Тому потрібно створювати територіальні громади, задекларувати свої права на власність. Водночас для нас дуже важливо зберегти район, щоб забезпечити вторинний рівень медицини.

О. П.: Чи матиме нині успіх реформа місцевого самоврядування і скільки потрібно часу для її втілення в життя?

І. М.: Погодьтеся, що спротив реформі є і буде, оскільки старі еліти звикли паразитувати на тому, що було колись. І опір, на мою думку, буде не лише на місцях, а й на всіх рівнях. Бо консервативні мислення, підходи і правила гри дають про себе знати доволі часто і нині. Також потрібно привести у відповідність законодавство, оскільки це основа втілення реформ. На мою думку, реформа місцевого самоврядування матиме успіх лише тоді, коли реформатори доведуть її потрібність людям. У результаті її проведення люди повинні відчувати конкретне покращення свого життя і стати господарями на своїй землі.

Розмовляла Оксана ПРОЦЮК

ДОСВІД

Громади, які об'єднуються першими, стануть пілотними проектами, – таку думку висловив директор Офісу реформ в Івано-Франківській області Дмитро Дзвінчук під час презентації досвіду місцевого самоврядування, яка відбулася в Івано-Франківську в рамках семінару з обміну досвідом «Найкращі практики місцевого самоврядування у сферах надання публічних послуг, енергозбереження та енергоефективності, розвитку бізнесу та співробітництва громад», організованого Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у співпраці з програмою Ради Європи «Посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування в Україні» за сприяння Івано-Франківської обласної ради та Старолисецької сільської ради.

ГРОМАДИ, ЯКІ ОБ'ЄДНАЮТЬСЯ ПЕРШИМИ, СТАНУТЬ ПІЛОТНИМИ ПРОЕКТАМИ

Д. Дзвінчук у виступі перед учасниками заходу, які прибули з різних регіонів України, означив виклики, загрози і перспективи реформи місцевого самоврядування. За його словами, у цій царині в області розпочато масштабну роботу задовго до того, як було ухвалено відповідне законодавство. Головний експерт переконаний у необхідності змін, адже досі існує чітко централізована система влади, яку залишила по собі УРСР. А запорукою міцної держави є сильне місцеве самоврядування, яке спирається на потужну фінансову базу і на широкий спектр послуг.

«Недавно виступав на Європейському конгресі місцевого самоврядування в Кракові, – розповів Д. Дзвінчук, – там дізнався, як розподіляють бюджет Польщі: із 203 млрд. злотих 20 млрд. залишається на центральному рівні, 16 млрд. отримують воеводства, 23 млрд. – повіти, 64 млрд. – міста і 80

млрд. – гміни. Тобто основний ресурс зосереджено в гмінах.

А тепер коротка ілюстрація щодо Івано-Франківщини. Із 477 сільських рад області в 2014 році 448 рад були дотаційними, 20 – передавали кошти до бюджету вищого рівня, 9 – були бездотаційними, тобто доходи дорівнюють видаткам». Також Дмитро Дзвінчук звернув увагу на освітні проблеми малих громад. Вартість утримання одного учня в загальноосвітньому навчальному закладі відповідно до формульного розрахунку Міністерства фінансів України становила нинішнього року – 8,9 тис. грн. На Прикарпатті у Воронівській ЗШ І-II ст. Городенківського району видатки на одного учня становлять 41 тис. грн.; у Петрилівському НВК Тлумецького району – 39,3 тис. грн.

Для порівняння: вартість року навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра спеціальності «міжнародні відноси-

ни» у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка становить 35 тис. грн.

У 15-ти школах нашої області видатки на одного учня становлять більше, ніж вартість навчання на спеціальності «міжнародні відносини». Величезна проблема – це те, що 54,3 відсотка педагогів Івано-Франківської області працюють з неповним тижневим навантаженням.

Також Д. Дзвінчук вважає, що після затвердження перспективного плану формування територіальних громад Івано-Франківщини почнеться процес добровільного об'єднання, який буде досить тривалим. Ті громади, які об'єднуються першими (5–7 громад), можуть стати пілотними проектами. На їхній основі потрібно відпрацювати методику, побачити загрози і ризики, а відтак узагальнювати підходи до об'єднання і поширювати досвід.

Д. Дзвінчук наголосив, що потрібно готувати людей до змін, розв'язувати проблему нестачі кваліфікованих кадрів і повідомити, що уже розроблено програму навчання, підвищення кваліфікації посадових осіб, лідерів місцевих громад за 12-ма європейськими принципами належного врядування.

Також директор Офісу реформ наголосив на загрозах і викликах реформам.

Зокрема, він згадав про недостатнє інформування, відсутність реальних позитивних змін, опір старих управлінців, ігнорування наукових підходів, брак ресурсів, політичну заангажованість та відсутність досвіду і знань у виконавців.

Оксана ПРОЦЮК

РОБОТА НА МІСЦЯХ

НА ГОРОДЕНКІВЩИНІ ОБГОВОРИЛИ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Перед присутніми виступив керівник Офісу реформ в області, доктор філософських наук, професор Дмитро Дзвінчук. «Ті громади, які будуть сформовані до 15 липня, зможуть отримати кошти з фонду регіонального розвитку для того, щоб розвинути власну інфраструктуру, покращити надання адміністративних і соціальних послуг, – зазначив Д. Дзвінчук. – Також у Міністерстві регіонального розвитку повідомили про те, що подали бюджетний запит до Міністерства фінансів на 2016 рік, яким передбачено для новоутворених територіальних громад субвенцію в розмірі 3,5 мільярдів гривень».

По завершенні наради Д. Дзвінчук відповів на запитання присутніх та дав прес-конференцію для представників районних засобів масової інформації.

Відділ прес-служби облдержадміністрації

АКТУАЛЬНА ДУМКА

ПОСЛУГИ – ДО ЛЮДЕЙ

Таку думку висловив директор Інституту розвитку території та експерт з питань децентралізації влади Юрій Ганущак на розширеній нараді з питань підготовки перспективного плану формування територіальних громад області. Відповідаючи на запитання журналіста газети «Галичина» про наближення послуг до людей у результаті розукрупнення районів, експерт наголосив:

«Пункт перший. Де надаються послуги? В районних центрах. Пункт другий. Це далеко? Так. Пункт третій. Чи можуть сільські голови впливати на цей процес? Ні, не можуть. Пункт четвертий. Чи можемо ми щось змінити? Можемо. Ми можемо зробити конфігурацію районів такою, яка є ближчою до людей. Але не називати їх районами, а об'єднаними громадами. Тобто зробити розукрупнення районів. Що таке об'єднана територіальна громада? У більшості випадків – це колишній старий район. Візьмемо Коломию. Навколо неї Гвіздець, Печеніжин, Заболотів, Отинія – це колишні районні центри. Вони знаходяться довкола Коломиї на відстані 20–30 кілометрів. Якщо ми їх робимо центрами об'єднаних громад, то, по суті, наближаємо послуги тим людям, які живуть за 30 км від Коломиї удвічі. Це сутність того, що називається перспективним планом. Наступна позиція – це добровільність. Це готовність суспільства ухвалювати відповідальні рішення. Тому що в більшості країн цей про-

цес закінчувався примусово. Тобто, парламент ухвалював рішення, бо адмінтерустрій – це все-таки прерогатива держави. Адже саме держава визначає, кому дати владу. Але в багатьох країнах йшли через добровільний процес, бо, по-перше, грошей не вистачить, тому дають найрозумнішим і мудрим; по-друге, відпрацьовуються механізми, бо все це нове; по-третє, знімаються політичні інсинуації – не порадилися з людьми. Як правило, після того, як всі бачать, як працюють нові речі, починають говорити щось на кшталт, де ми були. І тим, які кричали «не позваляю», доводиться йти до жителів і пояснювати, чому були такими недалекоглядними. Відповідальність разом з ресурсами переходить до того, хто може це робити. Тобто у нас йдуть спроможність, передача повноважень, передача ресурсів і відповідальності. Ці чотири елементи характеризують спроможну громаду. Це неминуче, невідворотне. Це тільки питання часу».

За словами Юрія Ганущака, це найбільш вдячна реформа. Образно кажучи, це пересування бюрократів. Тобто там, де розумні бюрократи, вони швидко розуміють своє місце. Там, де не дуже, опираються, тому що їм зараз комфортно. Один із принципів цієї реформи полягає в тому, що жодна посадова особа, яка є спеціалістом, не повинна бути забута, їй потрібно запропонувати нове місце, наголосив експерт.

Ксеня ЛІЩИНЬСКА

ПІДГОТОВЛЕНО АСОЦІАЦІЄЮ МІСТ УКРАЇНИ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЕТАПИ ОБ'ЄДНАННЯ

Для того, щоб у об'єднаній громаді своєчасно, 25 жовтня 2015 року, відбулися чергові місцеві вибори, процес об'єднання має бути завершений до початку виборчого процесу.

Громадське обговорення пропозиції на зборах громадян – 30 днів.

Сесія ради (готується одночасно з обговоренням) – не визначено.

Пропозиція суміжним громадам – не визначено.

Громадські обговорення пропозиції на зборах грома-

дян суміжних громад – 30 днів.

Сесія рад суміжних громад – не визначено.

Формування робочої групи та підготовка нею проектів рішення на основі типового рішення – не визначено.

Громадські обговорення проектів рішень на зборах громадян відповідних громад – 30 днів.

Підготовка робочою групою остаточної редакції проектів рішень – 10 днів.

Сесія рад для ухвалення рішень – 30 днів.

Передача схвалених радами проектів рішень на перевірку ОДА – 5 днів.

Підтвердження ОДА відповідності проектів рішень законодавству – 10 днів.

Ухвалення остаточних рішень радами – не визначено.

Розгляд рішень рад обласною радою – до десяти днів.

Загальна тривалість процесу – від 62 до 175 днів.

ГРОШІ: КОЖНОМУ – СВОЇ

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ – ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ ГРОМАД
(Закінчення. Поч. на 4 стор.)**СВІЙ ДО СВОГО...**

Ще один напрямок розвитку територіальних громад передбачає ЗАКОН УКРАЇНИ «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року № 1508-VII визначає організаційно-правові засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва, його стимулювання, фінансування та контролю. У преамбулі Закону зроблено акцент на меті ухвалення самого Закону – це створення умов для реалізації наявними в Україні територіальними громадами конституційного права на об'єднання своїх ресурсів для вирішення питань місцевого значення. Зокрема, частина 3 ст. 142 Конституції України встановлює, що «Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби».

Це означає, що норми Закону містять не лише принципи та організаційно-правові засади співробітництва територіальних громад, але й конкретні механізми такого співробітництва, його стимулювання, фінансування та контролю. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» є основним нормативно-правовим актом, на підставі якого має здійснюватися співробітництво за відповідними формами та у передбачений ним спосіб. Ключове значення для Закону має термін «співробітництво територіальних громад». Його визначено як «відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень».

Із законодавчого визначення можна виділити ключові ознаки співробітництва територіальних громад:

1) співробітництво передбачає відносини між двома або більше територіальними громадами. Це означає, що у відносини з приводу оформлення спільної діяльності можуть вступати дві або більше територіальних громад. Максимальна кількість територіальних громад як учасників відносин законодавчо не обмежується.

Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями. **Територіальна громада** села, селища, міста є також й первинним суб'єктом місцевого самоврядування.

2) відносини здійснюються на договірних засадах у визначених Законом формах. Ця ознака зумовлює зацікавлених суб'єктів здійснювати відносини відповідно до укладеного між ними договору за формою, визначеною Законом. Оскільки Закон передбачає п'ять можливих форм співробітництва (див. статті 10–14 Закону), то для юридичного закріплення кожної з них передбачається «особливий» предмет договору відповідно до обраної суб'єктами співробітництва форми співробітництва, передбаченої статтею 4 Закону. Поруч з цим до усіх договорів, що можуть укладатися заінтересованими суб'єктами для юридичного оформлення відносин пред'являються й загальні вимоги, визначені статтею 9 Закону.

3) метою співробітництва є: забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективне виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень. З огляду на цю ознаку, можна зробити

ВИСНОВОК,

що співробітництво як взаємовигідні відносини декількох зацікавлених суб'єктів мають свій логічно обґрунтований кінцевий сенс, тобто той підсумковий результат, задля якого територіальні громади вступали у відносини на договірних засадах. Це означає, що передбачені Законом механізми об'єднання наявних у територіальних громадах ресурсів мають призвести до більш ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень, що своєю чергою повинно забезпечити соціально-економічний, культурний розвиток територій, підвищити якість надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей.

Ярослав АРАБЧУК,

експерт Офісу реформ, кандидат філософських наук, заслужений економіст України

ВАРТО ЗНАТИ

РОЗВІНЧУВАННЯ МІФІВ,**або ЯК ПОДОЛАТИ ОПІР ДОБРОВОЛЬНОМУ ОБ'ЄДНАННЮ ГРОМАД**

Вже не перший місяць Івано-Франківська область працює над створенням проекту перспективного плану, відповідно до Методики формування спроможних територіальних громад. Наступним кроком стане добровільне об'єднання громад, яке регулюватиме Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Сьогодні наші громади отримали змогу перетворитися на «громади-метелики», оскільки добровільне об'єднання створює для жителів села, селища чи міста низку переваг. Зокрема, це фінансова автономія громад; розширення переліку власних повноважень громади; наближення центру надання послуг до людей і підвищення їхньої якості; можливість вибрати старостою господаря, який дбати про людей, розвиватиме потенціал громади, а не ту особу, в якій в селі більше родичів; самостійно розвивати об'єднані територіальні громади й інші позитивні перетворення кожного, навіть маленького села, яке стає частиною спроможної територіальної громади.

Чому ж процес добровільного об'єднання громад, який несе нові позитивні зміни для людей, зазнає опору? Відповідь така: опір змінам – це звичайна людська реакція, це неминуче явище. Причинами опору є: дрібно-власницький інтерес людей, які нині перебувають при владі, а після добровільного об'єднання можуть її втратити; нерозуміння і дефіцит довіри до чинних представників органів влади й місцевого самоврядування; однобоке оцінювання процесу добровільного об'єднання територіальних громад; небажання змін; морально-психологічний тиск осіб, зацікавлених у зриві реформи; втома від змін; попередній невдалий досвід змін тощо.

Що може зробити кожен із нас, щоб подолати опір добровільному об'єднанню територіальних громад? Кожен із нас може розвінчувати міфи.

По-перше, поширювати правдиву інформацію про те, що: 1) ніхто примусово не закриватиме школи, ФАПів тощо; 2) кожне село матиме свого представника – старосту в Раді об'єднаної територіальної громади; 3) збільшиться

кількість надходжень в бюджет територіальної громади (60 відсотків податку на доходи фізичних осіб; 25 відсотків екологічного податку; 100 відсотків єдиного податку; 100 відсотків податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності; 100 відсотків податку на майно (нерухомість, землю, транспорт); 4) не скоротиться кількість місць і не зросте безробіття внаслідок об'єднання територіальних громад. Приблизна кількість працівників апарату виконавчого комітету ради об'єднаної громади становитиме 24 особи у сільській громаді, 32 – у селищній громаді; 42 – у міській громаді; 5) розшириться перелік повноважень об'єднаної територіальної громади. До компетенції громад входить: місцевий економічний розвиток; розвиток та утримання інфраструктури об'єднаної громади; планування розвитку території громади; питання забудови території громади; благоустрій території; житлово-комунальні послуги; утримання об'єктів комунальної власності; соціальна допомога; первинна охорона здоров'я та швидка медична допомога; середня, дошкільна та позашкільна освіта; розвиток культури та фізичної культури й спорту; охорона правопорядку (муніципальна поліція (варта); пасажирські перевезення на території громади тощо.

По-друге, залучати людей до обговорення змін. Правдою є і те, що існує низка дискусійних положень, які потребують законодавчого врегулювання. Вирішення цього можливе тільки в результаті плідної співпраці за столом конструктивних переговорів, а не в процесі власного чи політичного піару перед камерами ЗМІ. Переговори та угоди – це єдиний шлях реалізувати реформу й покращити життя людей.

По-третє, допомагати й підтримувати. Офіс реформ в Івано-Франківській області разом із прихильниками реформ – відомими працівниками освіти і науки, політичними та громадськими діячами, підприємцями краю, готові надавати організаційну та інформаційну допомогу в питаннях створення територіальної основи місцевого самоврядування, доносити практично до

Якби гусениця трималася за минуле, вона б ніколи не стала метеликом...

Марія БАРАН

кожного жителя області детальну інформацію про добровільність, незворотність і потрібність створення спроможних територіальних громад; консультувати з питань розробки перспективного плану спроможних територіальних громад та налагоджувати процес добровільного об'єднання громад.

Зміни неминучі. Вони рідко сприймаються без протривою. Навіть позитивні зміни зазнають опору через віддаленість результатів (інколи чекати потрібно роками), а жити краще ми хочемо вже сьогодні. Якщо б громадяни України не були пасивними спостерігачами і дали шанс реформі 2005 року, яку було зупинено через опір політичних сил, то за 10 років ми могли б виправити помилки, примножити надбання і вже сьогодні жити краще.

Отож, дорогі прикарпатці, ми знову отримали можливість змінити життя на краще. Ми зобов'язані дати шанс добровільному об'єднанню громад, тому що, по-перше, таке об'єднання дасть низку переваг для кожного найменшого населеного пункту; по-друге, нам чи не вперше дали можливість вирішити своє майбутнє самостійно, а не бути маріонеткою в чужих, не зовсім вмиліх, руках; по-третє, ми зобов'язані пройти цей тернистий шлях та подолати опір противників реформи ще й для того, щоб наші діти не проходили його самостійно, а лише з вдячністю примножували плоди нашої спільної праці.

Марія БАРАН,
експерт Офісу реформ

ПІДГОТОВЛЕНО АСОЦІАЦІЄЮ МІСТ УКРАЇНИ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ**ЧОМУ ПОТРІБНА?**

1 Щоб жителі громад отримували послуги: соціальні (субсидії, соцдопомогу, допомогу з безробіття, інші), адміністративні (доступ до реєстрів прав власності, видачу та заміну паспортів, інші) та комунальні наближено до місця проживання.

2 Щоб громади змогли отримати у своє розпорядження основний ресурс місцевого самоврядування – землю, права на встановлення місцевих податків і зборів, достатніх для виконання власних повноважень і стимулювання економічного розвитку в громадах з метою створення нових робочих місць.

3 Щоб можна було об'єднати фінансові, майнові та інтелектуальні ресурси консолідованої громади для покращення якості освітніх, медичних та інших послуг і утримання місцевої інфраструктури (доріг, громадського транспорту, систем тепло-, водопостачання тощо).

4 Щоб позбутися зазіхань Росії на створення нової російської імперії за участі України. Адже децентралізована країна не можна інтегрувати в тоталітарну систему у складно її федералізувати (свого часу навіть імператор Наполеон не зміг інтегрувати децентралізовану Швейцарію у нову французьку імперію).

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАДАХ:

Розподіл повноважень згідно з принципом субсидіарності.

Органи місцевого самоврядування отримують необхідні кадрові та фінансові ресурси й інфраструктурний потенціал для належного виконання повноважень.

Власні повноваження:

планування розвитку громади та формування бюджету;

економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва;

управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію;

розвиток місцевої інфраструктури: утримання та будівництво доріг; водо-, тепло-, газопостачання і водовідведення та благоустрій території;

надання житлово-комунальних послуг (теплопостачання і водовідведення, управління відходами, утримання об'єктів комунальної власності);

утримання вулиць і доріг на території громади;

організація пасажирських перевезень на території громади;

громадська безпека силами муніципальної поліції (варта);

пожежна охорона.

ДЕЛЕГОВАНІ**ПОВНОВАЖЕННЯ:**

соціальна допомога через територіальні центри (в громадах);

адміністративні послуги через центри їх надання (в громадах);

управління школами та дитсадками;

первинна медична допомога; утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних майданчиків.

ПОСЛУГИ**ПІДРОЗДІЛІВ****ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ****В ГРОМАДАХ:**

виплата пенсій, субсидій, забезпечення;

контроль санітарного та епізоотичного стану;

казначейське обслуговування; реєстрація актів цивільного стану.

P. S. Державні органи, що

замінять районні державні адміністрації, наглядатимуть за дотриманням органами місцевого самоврядування Конституції і законів України.

ІСТОРИЧНИЙ ШАНС

ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ...

Публічна влада в Україні як державі з численним населенням і значною територією має свою просторову організацію – територіальний устрій.

Територіальний устрій держави – це обумовлена географічними, історичними, економічними, етнічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з поділом її території на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці з метою налагодження ефективного функціонування публічної влади – державного управління та місцевого самоврядування.

Адміністративно-територіальний устрій характерний більшості держав. Виняток становлять лише ті, територія яких є незначною. Для прикладу, у Європі це Ватикан, Монако, Сан-Марино.

Територіальна організація влади поєднує організаційну, територіальну, правову та економічну основи функціонування органів публічної влади різних рівнів, визначаючи ефективність механізму влади і її дієвість.

Учені виділяють різну кількість періодів у становленні територіального устрою різноманітних державних утворень на території сучасної України, починаючи з княжих часів. Зупинімося на семи.

Тільки у першому періоді (882–1339), потім у третьому (1648–1775) та дуже короткому п'ятому (1918–1921) періодах українці самостійно визначали свій територіальний устрій. У сьомому періоді, який розпочався у 1991 р., ми спромogli зберегти нав'язану загарбником матрицю адміністративно-територіального устрою і, як показують спроби 2005 та 2014–2015 років, ми не хочемо з нею прощатися.

Якщо підрахувати, то за 1133 роки становлення територіального устрою на землях України від 882 до 2015 р. тільки 587 років ми користувалися власним досвідом – решта 546 років жили в умовах чужих адміністративних моделей.

Найважчим став четвертий (1775–1918) період у розвитку територіального устрою на українських землях, що має всі ознаки історичної драми у результаті якої, за словами М. Драгоманова, замість одного українського народу ми отримали три його частини: Малоросію, Слобідську Україну та Новоросію. Саме останню на території колишніх «Вольностей Коша запорізького» з особливою завзятістю доволіно ділили на губернії, зганяли українців з їхніх етнічних земель, морили голодом і розбавляли іноетнічним елементом.

Сьомий період розвитку територіального устрою розпочався з 1991 року і характеризується підготовкою до проведення відповідної реформи.

Конституція України 1996 року встановила нові засади організації і функціонування публічної влади й принципи адміністративно-територіального устрою держави.

Стаття 140 Конституції України проголошує, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади... самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

У частині 1 статті 11. Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року говориться, що перспективний план формування територій громад Автономної Республіки Крим, області розробляється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією згідно з методикою

Василь ТИМКІВ

формування спроможних територіальних громад і охоплює всю територію Автономної Республіки Крим, області. Тобто у нашому законодавстві з'явилася європейська норма – спроможна територіальна громада.

Офіційно адміністративно-територіальна реформа в Україні розпочалася з утворення, відповідно до указів Президента України від 07.07.1997 р. № 620/97 та від 02.10.1997 р. № 1089/97, Державної комісії з проведення адміністративної реформи і затвердження концепції її реалізації. Однак вона так і не була зреалізована протягом кількох спроб 1998–2005 років. Не просто вона проходить і у 2014–2015 роках.

Воно й очевидно, оскільки впродовж 550 років ми переважно виборювали тільки право на місцеве самоврядування.

Івано-Франківська (до 09.11.1962 року – Станіславська) область утворена, разом з чотирма іншими областями, 4 грудня 1939 року Указом Президії Верховної Ради УРСР «Про утворення Львівської, Дрогобицької, Волинської, Тернопільської (так в оригіналі) і Ровенської областей у складі УРСР» від 27 листопада 1939 року № 32/30. До складу області увійшло 10 повітів. Територія області – 13,9 тис. км. кв.

Періодизація становлення територіального устрою області вказує як на загальнодержавні тенденції, так і на специфіку цих процесів у регіоні.

У першому періоді на території області не були представлені адміністративно-територіальні структури Золотої Орди, а у другому – Великого князівства Литовського. Третій період представлений полково-сотенним устроєм війська (близько 15 тис. осіб) під проводом

Семена Височана, який полковим центром обрав Отиню.

Точкою біфуркації адміністративно-територіального устрою території області й України загалом можна вважати 1774 рік, коли її землі захопила Австрійська (з 1867 року – Австро-Угорська) імперія. При цьому на території області три роки функціонувала окупаційна влада Росії.

П'ятий період характерний існуванням такого державного утворення як ЗУНР, а з 23.12.1918 року до 25.05.1919 року м. Станіслав був його столицею. Саме у Станіславі було ухвалено історичне рішення про злуку ЗУНР з УНР. Поряд з такою адміністративно-територіальною одиницею як «земля» ЗУНР отримав статус Західна область УНР (ЗОУНР).

У шостому періоді територією області у 1919–1941 роках володіли чотири загарбники: Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка, Польща, Німеччина та СРСР. Понад три роки, аж до березня 1923 року, територія області була підмандатна Лізі Націй, хоч фактично була окупована Польщею, яка активно займалася її анексією.

Німецька імперія зробила спробу, зважаючи на австрійське минуле, також відірвати Галичину від Великої України, утворивши дистрикт Галичина та ввівши його до складу Генерал-губернаторства Польща, а на решті території України було створено Райхскомісаріат Україна.

У сьомому періоді станом на 01.01.2015 року до складу області входять 14 районів, 15 міст, у тому числі шість – обласного значення і дев'ять – районного значення, 24 селища міського типу, 765 сільських населених пунктів, які об'єднані в 477 сільських рад.

Кількість рад: обласна – 1; районних – 14; міських – 15; селищних – 24.

Адміністративно-територіальний устрій Івано-Франківської області має свої особливості, що випливають з характеру рельєфу території. За характером рельєфу територія області складається з трьох частин: гірської, передгірської і рівнинної. Гори Карпати, які охоплюють майже половину області, поділяються на т. зв. Горґани (найвища гора Сивуля – 1836 м) і Чорногору (найвища гора Говерла – 2061 м). Уздовж північно-східного краю Карпат простягається Передкарпатська височина, або передгір'я, що займає простір завширшки 30–60 км між горами та долиною ріки Дністер. Північна частина області – район Опілля – це південно-західний край Волино-Подільського плато. На південному сході області, у межиріччі Дністра й Пруту, розташоване Покуття з властивими йому карстовими формами рельєфу.

РУСЛАН ПАНАСЮК: ПРОВІВШИ ТЕРИТОРІАЛЬНУ РЕФОРМУ, ГРОМАДА СТАНЕ ПОВНОПРАВНИМ ГОСПОДАРЕМ НА СВОЇЙ ТЕРИТОРІЇ

На переконання керівника апарату обласної державної адміністрації Руслана Панасюка, формування перспективного плану об'єднання територіальних громад Прикарпаття відбувається шляхом фінансово-економічних розрахунків та глибокого інфраструктурного аналізу районів. За його словами, новоутворені громади будуть територіально наближені до людини і стануть повноправними господарями на своїй території.

«Реалізація реформи добровільного об'єднання громад гарантуватиме зростання фінансової забезпеченості

територіальної спільноти. Здійснивши реформу, громада безпосередньо з державного бюджету отримуватиме медичну та освітню субвенції. Окрім того, зібрані місцеві податки, а саме: 60 відсотків ПДФО, плата за землю, акциз, – стануть основою місцевого бюджету», – наголосив керівник апарату облдержадміністрації. – Територіальна реформа є добрим кроком уперед від того рівня, на якому сьогодні перебувають село і селище».

За матеріалами сайту облдержадміністрації

Третина області вкрита лісами (лісистість на рівнинах і передгір'ї становить 25 відсотків, а в горах – до 65 відсотків). Івано-Франківщина володіє десятою частиною усіх лісових ресурсів держави.

Статус гірських мають 238 населених пунктів, у тому числі 14 міських і 224 сільських.

Наші країни у всій повноті скористалися правом на місцеве самоврядування – від початку 1990-их років в області динамічно збільшувалася кількість новоутворених сільських рад.

Найбільші сільські ради: Пнівська (Надвірнянського району) – 6,4 тис. осіб; Космацька (Косівського району) – 6,2 тис. осіб.

Найменші сільські ради: Посічська і Добровлянська (Тисменицького району) – 101 і 206 осіб відповідно; Курівська (Галицького району) – 337 осіб.

Зміни в адміністративно-територіальному устрої області стосувалися також перейменування та уточнення найменування населених пунктів.

Що стосується принципу самодостатності територіальних громад, то враховуючи те, що область є дотаційною, а відповідно й переважна більшість її адміністративно-територіальних одиниць теж є дотаційними, можна дійти висновку, що у більшості випадків сьгодні можливою є лише їх соціальна самодостатність.

За період існування сучасної системи адміністративно-територіального устрою області (із середини 60-их років) склалася стійка мережа всіх установ: місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, установ соціальної інфраструктури, які реально забезпечують потреби управління цими територіями. Побудована відповідна мережа інженерних, комунікаційних, транспортних мереж. Тому до реформування адміністративно-територіального устрою області слід підходити зважено. Спонукаючи до перегляду окремих адміністративно-територіальних одиниць мали б перспективи створення передумов для появи в області нових точок економічного зростання (центрів економічної активності).

Не можна заперечити і того факту, що окремі жителі області відкидають можливість добровільного об'єднання у спроможні територіальні громади.

Значний формальний шлях до утворення спроможної міської територіальної громади пройшли громади м. Бурштина та близько двох десятків територіальних громад сіл, активно працюють територіальні громади селищної Лисецької та біля десяти сільських територіальних громад, Ямницької сільської спроможної територіальної громади.

Як засвідчують протоколи консультацій уповноважених осіб облдержадміністрації з громадськості від 11–12.06.2015 року, у Коломийському районі реально підійшли до цього процесу територіальні громади, що розглядають можливість утворити спроможні громади з селищами Отинія, Коршів, Гвіздець, Печенижин.

Україні після 1918 року випав шанс утворити самостійно український територіальний устрій, що наблизить нас до тези «українська Україна».

Звичайно, що без схвалення обласною радою проекту перспективного плану формування спроможних територіальних громад всієї області процес добровільного об'єднання територіальних громад не зупиниться, так само як і після схвалення обов'язково розпочнеться. Однак за існуючих нині нормативно-правових актів точно зупинить тих, хто готовий до формування спроможних територіальних громад.

Василь ТИМКІВ, експерт Офісу реформ в області, кандидат наук з державного управління

ЯК СПРАВИ У КОЛІГ

У ХАРКОВІ Й ПОЛТАВІ ЗАХОДЯТЬСЯ ВЖЕ БУДИТЬ

У цей неспокійний бурхливий час, коли український народ бореться зі сепаратистами і російськими загарбниками на південному сході України, провід «Просвіти» не забуває про підростаюче покоління і потребу його патріотичного виховання. Діти і молодь мусять знати своє минуле, свою історію, не перекинувши на вимогу сусідів.

І тому «Просвіта» в Харкові, очолена доктором фізико-математичних наук Анатолієм Кіндратенком, видає дитячу газету «Журавлик» від 1993 р. й багато інших книжок на тему української історії, літератури, культури.

Нещодавно в Харкові вийшла дуже цікава книжка д-ра Кіндратенка: «Спогади і роздуми про життя», в якій він описує не

тільки своє особисте життя, але події від проголошення Незалежності України в 1991 році й дотепер. Він організував Товариство української мови (ТУМ) і Рух у Харківській області й детально описує ці події.

А Полтавську «Просвіту» очолює Микола Кульчинський, народний депутат минулих скликань. Пан Микола був дуже активним у громадському житті Полтавщини до і після проголошення Незалежності України.

Багато праці присвятив виданню та перевиданню книжок для молоді й пересічного читача, був спонсором успішних фестивалів для молоді в Полтаві «Мазепа-фест». Під сучасну пору докладає зусиль до встановлення пам'ятника гетьманові І. Мазепі в Полтаві, хоч міська рада ніяк не хоче виділити землю для спорудження пам'ятника.

У 2007 році побачила світ його збірка поезій «Загратоване

світло», а під сучасну пору було надруковано «Три літа» Тараса Шевченка з примітками М. Кульчинського і передрук «Енеїда модерна. Іспанська рапсодія» Леоніда Полтави. Готується до друку збірник спогадів видатних українців: Є. Чикаленка, діячів УНР та першої еміграції, воїнів УПА, діячів другої еміграції та в'язнів сумління, а також – шістдесятників.

проф. Віра БОДНАРУК, голова ТУМ у Чикаго (США)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківські обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають шановного

БОГДАНА СУШЕВСЬКОГО

зі славним ювілеєм – 80-річчям!

Прийміть від нас, просвітян Івано-Франківська і краю, слова вдячності за Ваш особистий внесок у боротьбу за здобуття національної незалежності України, розвиток і утвердження української мови, у консолідацію патріотичних сил Держави.

Велика подяка Вам за активну участь у діяльності «Просвіти», розбудові її осередків.

Бажаємо Вам щасливого сьогоднішнього, світлого майбутнього, енергії та наснаги на ниві духовного відродження нашої національної культури! Успіхів Вам у праці на покращення добробуту української нації!

Ювілей – це роки Ваші зрілі,
Мудрий досвід у кожному ділі.
Ювілей – це як зустріч з зорею,
Тож завжди молодійте душою.
Ми бажаєм здоров'я міцного –
Найдорожчого скарбу людського.
Хай щоденно і в свято, і в будень
Радість щирим дощем прибуде.
Хай щедрість у Вашому серці квітне,
Щоб ювілей Ви зустріли столітній!

З повагою голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО, Наталія СИНІЦЯ

РАЗ ДОБРОМ ЗІГРІТЕ СЕРЦЕ...

**ДОПОМОЖІМО
ЮНОМУ ФРАНКІВЦЮ**

Юному франківцю потрібна допомога! Дмитро Качкан, 2003 р. н., закінчує 5-ий клас школи № 23 Івано-Франківська. Він ріс здоровим, сильним і мужнім хлопчиком. Рано залишився без батька, який трагічно загинув. Для мами й молодшої сестрички був головною опорою, справжнім маленьким захисником.

Як би не було важко, він завжди говорив мамі, що не залишить її у біді й завжди буде допомагати... Поки Галя працювала на двох роботах, щоб прогодувати й одягти сім'ю, він допомагав у хатніх справах, ходив у магазин, грався з молодшою сестричкою. Дмитрик любить природу, кататися на роликах і велосипеді, любить плавання... Мріє стати програмістом.

Але в травні ц. р. лікарі поставили страшний діагноз: гостра Т-лімфобластична лейкемія (рак крові). Дізнавшись про хворобу, Дмитрик заспокоїв маму, для якої ця звістка стала страшним ударом... Самій Галі впоратися з цим неможливо!

Звертаємось по допомогу до всіх, хто має можливість підтримати фінансово, оскільки лікування тривале й потребує багато коштів.

Будемо вдячні за будь-який внесок.
**Картка Приватбанку:
5168 7572 9202 6251,
КАЧКАН Галина Романівна.
Тел.: 095 13 99 936.**

Дуже важливою є і наша спільна молитва! Хай Бог вас береже! Бути добру!

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ**ВАНДА**

Чимало дослідників історії імен обминають широко розповсюджене жіноче наймення *Ванда*, або ж указують, що значення його не відоме. Все ж дехто, скажімо, лінгвісти Польщі, яка нібито є «матір'ю» цього імені, намагаються «розшифрувати» його.

Ім'я *Ванда*, кажуть одні вчені, наприклад, відомий польський лінгвіст Олександр Брюкнер, «викував» один із давніх літописців Вінцентій ще в 1200 році, утворивши його від придуманої ним же латинізованої назви ріки Вісли – *Вандалус*, на берегах

якої нібито жив народ найменням *вандали*. Інші ж учені родовід імені ведуть від литовського слова *вандао* (вода).

Наймення *Ванда*, навіть незважаючи на всім відому прекрасну легенду про патріотку – польку Ванду, котра визнала за краще утопитися, аніж одружитися з німцем, довгий час не «приживалося» як серед поляків, так і серед їхніх сусідів. Певного «розголосу» набрало воно аж після того, коли стало ім'ям героїні одного німецького роману. Нині це наймення відоме майже всім слов'янам, хоч ще в минулому сторіччі було, так би мовити, літературним.

ЗНАЙ НАШИХ!

І ДИПЛОМИ, І ПЛАНШЕТИ

ПРОЕКТИ

ЛІТНІЙ ЧИТАЛЬНИЙ ЗАЛ-2015

«Життя – це не ті дні, які пройшли, а ті, які запам'ятались». Хочеться, щоб у житті наших дітей таких днів було якомога більше – чарівних, яскравих, небуденних. І ми, дорослі, творимо той світ, в якому живуть наші діти, ми всі пригадуємо свої дитячі роки – витівки, жарти, друзів... Хочеться, щоб і в сучасних підлітків були такі ж спогади через багато років.

«Відчиняємо двері в літо!» – під такою оптимістичною назвою стартував проект «Літній читальний зал-2015», що проводить обласна бібліотека для юнацтва у співпраці з літніми пришкільними таборами, в рамках Всеукраїнської акції «Українська молодь читає».

Працівники бібліотеки вітали в стінах закладу юних читачів з літнього пришкільного табору СШ № 5, які взяли участь у веселому «Бібліотечному лототроні».

З перших хвилин учнів захопив бібліоквест «Книжковими лабіринтами», вони ознайомилися з таємницями бібліотечних фондів і книгозховищ.

Цікавою та пізнавальною стала рекламна акція «Книжкове конфетті» завідувачки відділу абонементу Наталії Іванової, яка ознайомила юнаків і дівчат із найпопулярнішими дитячими виданнями України.

Завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу Оксана Шинкаренко для учнів СШ № 5 провела бібліогід «Журнальні спокуси літа», коротко розповіла про історію зародження періодики, ознайомила з періодичними виданнями різної тематики, які передплачує бібліотека.

Присутні ознайомилися з літературно-художніми журналами «Дніпро», «Перевал», «Всесвіт», «Дзвін» та іншими, які знайомлять із прозовими творами

письменників України та світу, дебютними публікаціями молодих літераторів, веселими, дотепними історіями та цікавими сторінками для дітей.

У центрі уваги були пізнавально-розважальні журнали: «Міжнародний туризм», «Сто талантів», «Однокласник» і «Justeen», на сторінках яких можна прочитати про заморські дивовижі та вітчизняні цікавинки, природні й рукотворні чудеса планети, ознайомитися з відомими мандрівниками.

Головною героїнею мультимедійного калейдоскопу «Незвичайні книги людства» – стала її Величність Книга, але сучасна, інноваційна, пов'язана з ІТ-технологіями та мистецтвом. Презентацію підготувала і провела завідувачка відділу читальної зали Людмила Ковальчук.

Захоплення в юних гостей бібліотеки викликала участь у численних конкурсах, вікторинах, пантомімах і відеозагадках, пов'язаних з художньою літературою, кіно та мультфільмами. В них вони проявили свої знання, уяву, творчу фантазію, акторську майстерність і дотепність, отримавши за це солодкі фанти. На хвилі позитивних вражень та емоцій учні заповнили читацькі формуляри й отримали найцікавіші книжки та журнали.

Н. К.

6–9 червня вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти» та Центрального Народного дому взяли участь у Міжнародному фестивалі «Ключборзьке трелле», який проходив у Польщі (м. Ключборг).

Вихованці керівника клубу Руслани Денеги Владислава Німащук (молодша вікова категорія) і Лілія Дзядик (старша вікова категорія) отримали дипломи та кубки за зайняті перші місця. Також за гарне виконання українських пісень організатори преміювали переможців планшетами та електронними книжками.

Н. К.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ЧЕРЕЗ СТОЛІТТЯ

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського представили книжку Миколи Колцуняка «Весілля в Ковалівці».

Автор цього видання – уродженець села Ковалівка Коломийського району, учитель, фольклорист і краєзнавець Микола Колцуняк. Його етнографічну працю було опубліковано у львівському журналі «Правда» ще в 1890–1892 рр. Проте окремим виданням вона вийшла тільки тепер у коломийському видавничо-поліграфічному товаристві «Вік», відкривши серію «Бібліотека Коломийщини».

Упорядник книжки та автор передмови – відомий коломийський письменник і краєзнавець Микола Савчук подав текст етнографічних записів у первісному вигляді, зберігши колорит весільних традицій. Дух традиційного ковалівського весілля яскраво передано й на обкладинці видання, проілюстрованого картиною «Бервінкова» уродження цього мальовничого гірського села, а тепер львів'янина Юрія Лесюка. Доповнюють етнографічні записи світлина різних періодів не тільки з Ковалівки, але й із сусідніх сіл Спас та Микитинці. Шанувальники фольклору знайдуть також у книжці тексти давніх коломийок.

У музеї видання представили генеральний директор Національного музею, член Правління Коломийського МРТ «Просвіта» Ярослава Ткачук та Микола Савчук. Вагомий внесок Миколи Колцуняка й Миколи Савчука у скарбницю етнографічних досліджень відзначили начальник відділу культури Коломийської міської ради Уляна Мандрусак, керівник апарату Коломийської райдержадміністрації Михайло Беркещук і сільський голова с. Ковалівка Тетяна Боднарчук.

Варто зазначити, що видання побачило світ завдяки фінансовому сприянню родин Любомира й Ростислава Сав'юків, які завжди активно підтримують різноманітні культурологічні проекти.

Святковий настрій присутнім створювали запальні, а часом і щемливі, весільні мелодії у виконанні троїстих музик із Ковалівки.

Оксана ЯСІНСЬКА,

голова первинного осередку НМНМГП імені Й. Кобринського Коломийського МРТ «Просвіта»

ВТРАТИ

Івано-Франківські обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, друзі, колеги висловлюють щире співчуття рідним і близьким у зв'язку зі смертю активістки-просвітянки, відмінниці народної освіти, учительки-методистки

**ГОЛИНСЬКОЇ
Ольги Іванівни.**

Народилася 1935 року в с. Вікно, тепер Гусятинського району Тернопільської області в селянській сім'ї. Батько загинув на фронті. Семирічну освіту здобула в рідному селі, середню – у м. Гримайлові.

1953-го вступила у Львівський держуніверситет на факультет іноземних мов (відділ романско-германської філології). Після закінчення університету з 1958 до 1961 р. працювала вчителем німецької мови у Більшівцівській середній школі. Після одруження з учителем Василем Фащуком проживала в його рідному селі Ямниця, а працювала у Жовтневій

середній школі (тепер – Єзупільській). З 1966 року вчителювала у Станіславській (тепер Івано-Франківській) середній школі № 5. Разом з чоловіком виховала двох дітей – сина Тараса і доньку Лесю.

Ольга Голинська завжди була у вирі активного громадського життя. Протягом вісімнадцяти років очолювала в школі профспілковий комітет, а також методичне об'єднання вчителів німецької мови. У 1989 році організувала в школі осередок Товариства української мови і була його головою. Ініціювала свята української мови, літературні вечори, відзначення важливих подій в історії нашого народу, ювілей видатних письменників і культурних діячів.

За сумлінну працю Ольга Голинська нагороджена значком «Відмінник народної освіти», багатьма почесними освітянськими грамотами й пошанована обласним і міським об'єднаннями ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

Розділяємо біль родини й глибоко сумуємо. Світла їй пам'ять і пухом українська земля.

С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, В. БОЙКО, М. ЛЕСЮК, В. РОМАНКО, П. АРСЕНИЧ, Н. СИНІЦЯ, Т. ФІГОЛЬ, М. ТУРЧИН